

MILOSRDENSTVO – ČO JE TO?

420/2016

www.inky.sk

12. 1. 2016

tradičná predstava – rahamim, chesed – bližstvo – vernosť – u Boha nezvratné

Milosrdenstvo. Kľúčová vlastnosť Boha. Čo je to?

Vo svete si pod ním zväčša predstavujeme alebo súcit s biedou iného človeka a zľutovanie sa nad ním v podobe nejakej almužny a pomoci, alebo prehliadnutie jeho chýb, prehreškov, nedostatkov a pod. Čím je ale u Boha a v Biblii?

V Starom zákone prekladáme slovom „milosrdenstvo“ dve hebrejské slová: *rahamim* (od *raham*, maternica, lono), vyjadruje v prvom rade pocit náklonnosti, tie city, ktoré prechováva matka k svojmu dieťaťu, „plodu svojho lona“. Následne potom vyjadruje aj bratské spolucítenie tých, čo vyšli „z jedného materského lona“ spoločnej matky.

Toto je prvý znak milosrdenstva, ako ho chápe Biblia: je to vzťah založený nie na tom, že niekto trpí, alebo niečo vyviedol, ale vzťah **založený na tom, že niekto mi je blízky**. Boh je voči Izraelu milosrdný, pretože si ho vyvolil, je to Jeho ľud, jeho národ: „*Pánovým podielom je totiž jeho ľud, Jakub je údelom jeho dedičstva.*“¹⁰ *Našiel ho na pustej zemi, na mieste divokom, v revúcej pustine. Ujal sa ho a dával naň pozor, striehol ho ako zrenicu oka.*¹¹ *Jak orol zobúdzal svoje hniezdo, krúži nad svojimi mláďatami, tak rozpálil svoje krídla, chytil ho, niesol ho na svojich perutiach.*¹² *Pán sám ho viedol, nijaký cudzí boh nebol mu na pomoc*“ (Dt 32,9-12 SSV). Má voči Izraelu rovnaký vzťah, ako matka voči svojmu dieťaťu: „*Či zabudne žena na svoje nemluvíča a nemá zľutovania nad plodom svojho lona? I keby ona zabudla, ja nezabudnem na teba.*“¹⁶ *Hľa, do dlani som si ťa vryl, tvoje múry sú vždy predom mnou*“ (Iz 49,15-16 SSV). Boh sa rozhodol stať **blíznym** Izraela – a nemá to s tým, či Izrael je v biede, alebo nie, či je hriešny, alebo svätý, nič spoločné. Úplne rovnako, ako matka miluje svoje dieťa a vníma ho ako svoje dieťa nie preto, aké dieťa je, ale preto kým je: jej dieťaťom, plodom jej lona.

Druhé slovo, ktoré prekladáme v SZ ako milosrdenstvo, je *chesed*. Znamená ten istý postoj náklonnosti, ale obsahuje v sebe – podobne ako už aj slovo *rahamim* – ešte jeden moment: **vernosť**. Zatiaľ čo pre nás je milosrdenstvo jednorazový akt: dnes ma napríklad dojala bieda nejakého človeka, tak mu pomôžem, zajtra už ale usúdím, že už som mu pomohol dost a tak mu už nepomôžem... alebo ma nedojme vôbec a nepomôžem mu vôbec... tak biblické milosrdenstvo je **v prvom rade vernosťou**. Tak, ako ani vzťah matky k dieťaťu nie je niečo náhodné, jednorazové, niečo, čo dnes je a zajtra nie je, ale je to trvalý postoj matky k svojmu dieťaťu, aj u Boha v SZ je milosrdenstvo trvalý postoj vernosti a oddanosti Izraelu. Dobré to vyznieva napríklad v tomto žalme: „*On pobil egyptských prvorodencov, lebo jeho milosrdenstvo je večné.*“¹¹ *On vyviedol Izraela spomedzi nich, lebo jeho milosrdenstvo je večné;*¹² *mocnou rukou a vystretým ramenom, lebo jeho milosrdenstvo je večné.*¹³ *On rozdelil Červené more na dve časti, lebo jeho milosrdenstvo je večné.*¹⁴ *A Izraela previedol jeho stredom, lebo jeho milosrdenstvo je večné.*¹⁵ *V Červenom mori zatopil faraóna i jeho vojsko, lebo jeho milosrdenstvo je večné.*¹⁶ *On previedol svoj ľud cez púšť, lebo jeho milosrdenstvo je večné.*¹⁷ *On pobil význačných kráľov, lebo jeho milosrdenstvo je večné.*¹⁸ *A pozabíjal mocných kráľov, lebo jeho milosrdenstvo je večné.*¹⁹ *Sehona, kráľa amorejského, lebo jeho milosrdenstvo je večné;*²⁰ *a Oga, kráľa Bášanu, lebo jeho milosrdenstvo je večné;*²¹ *a ich krajinu dal za dedičstvo, lebo jeho milosrdenstvo je večné;*²² *za dedičstvo Izraelovi, svojmu služobníkovi, lebo jeho*

milosrdenstvo je večné.“ (Ž 136,10-22 SSV) Takto to znie v našom preklade a znie nám to divne: boj, zabíjanie, vyhubenie,... ako prejav *ľútostivého milosrdenstva*? Ale skúste si tento text prečítať v tomto znení: „*On pobil egyptských prvorodencov, lebo jeho vernosť je večná.*“¹¹ *On vyviedol Izraela spomedzi nich, lebo jeho vernosť je večná;*¹² *mocnou rukou a vystretým ramenom, lebo jeho vernosť je večná.*¹³ *On rozdelil Červené more na dve časti, lebo jeho vernosť je večná.*¹⁴ *A Izraela previedol jeho stredom, lebo jeho vernosť je večná.*¹⁵ *V Červenom mori zatopil faraóna i jeho vojsko, lebo jeho vernosť je večná.*¹⁶ *On previedol svoj ľud cez púšť, lebo jeho vernosť je večná.*¹⁷ *On pobil význačných kráľov, lebo jeho vernosť je večná.*¹⁸ *A pozabíjal mocných kráľov, lebo jeho vernosť je večná.*¹⁹ *Sehona, kráľa amorejského, lebo jeho vernosť je večná;*²⁰ *a Oga, kráľa Bášanu, lebo jeho vernosť je večná;*²¹ *a ich krajinu dal za dedičstvo, lebo jeho vernosť je večná;*²² *za dedičstvo Izraelovi, svojmu služobníkovi, lebo jeho vernosť je večná.*“ Hneď to znie inak, že? Dáva to zmysel! Boh je milosrdný, čiže verný! Neopustí nás! Pán bude za nás bojovať, bude sa za nás biť ako lev, bude stáť pri nás za každých okolností. Nikdy neodstúpi od tohto svojho záväzku, nikdy sa nestane neverným, pretože je milosrdným a milosrdenstvo rovná sa vernosť: „*Ak sme neverní, on ostáva verný, lebo seba samého zaprieť nemôže*“ (2 Tim 2,13 SSV). Aj samého seba za nás dá – a presne toto aj v Kristovi urobil: „*On vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko!*“ (Rim 8,32 SSV)

Posledným znakom Božieho milosrdenstva je jeho **večnosť, nezvratnosť**. U človeka môže dôjsť k tomu, že z nejakých dôvodov svoju vernosť odvolá. A tak spojenec môže vypovedať spojenectvo, matka vyhnať svoje dieťa, priateľ ukončiť priateľstvo... Ale Boh nie. Prvá v tom je víťazstvo Kristovho Kríža. V Kristovi bol Boh ako človek zranený a zasiahnutý všetkými našimi urážkami, nevďačnosťou, zlom, hriechom, utrpením a bolesťou, aké kedy ktorý človek na tomto svete spôsobil, spôsobuje, alebo ešte len, z nášho pohľadu, spôsobí. Vráťane nás. Ak zajtra nejakým hriechom ťažko urazím Boha a spôsobím Mu bolesť – v Kristovi Boh tento hriech už *niesol*, už ho prežil, vytrpel a – odpustil. Boh už niesol všetku ťarchu všetkej našej nevernosti. A keď vypil tento kalich až do konca, až do dna, do poslednej kvapky, do úplne posledného hriechu, urážky, zloby, nevernosti a bolesti ľudstva, tak vyšiel z hrobu a povedal: „*Pokoj vám!*“ (Jn 20,19-20 SSV). Ako by tým hovoril: Bol som zranený všetkým. Ničili ste ma, gniavili, drvili, dusili, týrali, kus po kuse, hriech po hriechu, merané v ľudských pojmoch celé veky a veky... ale nezlomili ste ma. Vytrpel som všetko – a odpúšťam vám všetko! Už viac nie je nič, čo by ste mi ešte mohli urobiť a neurobili, nič, čo by ste ešte mohli pridať. Nič, čo by mohlo ešte nejakým zvrátiť moje rozhodnutie (porov. aj úvaha č. 401). „*Pokoj vám!*“. Stále som milosrdný. Stále som verný. Stále ste moji priatelia (Jn 15,15). A tak to už ostane naveky. Niet takej viny, ktorú by som už dávno neodpustil, niet takej zločinca – bár by to aj hneď bol Stalin, Mao či Džingischán – ktorého by som neprijal (Jn 6,37; Gal 2,6) a ktorý by nedostal odo mňa odpustenie, uzdravenie, spasenie,... pretože JA SOM milosrdný, JA SOM verný – už naveky, Boh, „*u ktorého niet premeny ani tieňa zmeny*“ (Jak 1,17 SSV). Amen.

Váš Inky